

בשער

ידיעות קיבוץ הזורע - ג' בכסלו ה'תשפ"א - 19.11.2020

הסיפור על עופר ובמבי ממוצב החרמון

6 עמוד

ארן ריילינגר

התנדבות • עזרה • תרומה : דני נהב

4 עמוד

אילת ראטס

עדכונים מהנעשה בקיבוץ	3
עדכוני תרבות / איריס רפאלי	
התנדבות • עזרה • תרומה –	4
דני נהב מתנדב בעמותת 'בדרך להחלמה' / אילת ראטס	
הסיפור על עופר ובמבי ממוצב החרמון / ארן ריילינגר	6
היה היה – פינת הארכיון / צוות הארכיון	10
שבליסטים – יומן מסע / ניר רענן	11
תרבות ופנאי	12
פינת התובנה / בועז בש מרץ	
לוח מודעות	
חברים משתפים – הגלגל	
טיפת מיתולוגיה / אהוד דור	
לקראת שבת	14
פרשות השבועיים / דובי זמר	
אחרי הכל שיר	
סוף פסוק	
שו"ת – נעה אלבוחר / דני נהב	16

הגהה

עמוס אורן

תמונת שער

דוד ראטס

הפצה

שי מוריס, רינה רשקוב

השתתפו בגיליון זה

איריס רפאלי, ארן ריילינגר, צוות הארכיון, ניר רענן, בועז בש מרץ, אהוד דור, דובי זמר, דני נהב ואילת ראטס.

מערכת בשער

עריכה ועיצוב
אילת ראטס

טלפון

050-7450642

דוא"ל

bashaar.hazorea@gmail.com

מה היה ומה יהיה

שותלים ומתרימים – שתלנו אצלנו בדשא מתחת הבריכה, והתרמנו למאבק בעמק השלום. יזמה מבורכת של **רן סולומון והנוי**, קצת גשם ועוד קצת זמן... ונראה את הדשא שמתחת לבריכה מלא פרחים צבעוניים – תודה לכל אותם חברים וחברות, משפחות וילדים והסבים הכל-כך צעירים, שבאו לשתול את הפרחים בדשא.

תודה גדולה ל**נוי** על ערכת השתילים שחילקו לחברים, לגינות הפרטיות של כולנו.

תודה ענקית ל**זוהר ניב** על הארגון, הפרסום, המוזיקה וכמובן החיסול! כשעל האירוע אחראי זוהר – הוא מדויק עד לפרט האחרון, כולל תה מדהים ופונץ' נהדר, באמת זכיתי לעבוד עם מקצוען אמיתי.

תודה ל**כל התורמים** למאבק, שעמק השלום יישאר ירוק תמיד. ל**אוריאל בן צבי** שהסביר ולניצן ניב שהייתה אחראית על ההתרמה.

שי איינהורן נכנסה לחפיפה בוויזאון, וזה היה האירוע הראשון שהיא הגיעה לצלם ולהנציח. אני מאחלת לשי המון הצלחה, שתצליח לספוג מראומה את הרגישות, המיומנות והעיקשות, ואני בטוחה שתצליחי לייצר לנו זיכרונות משובחים.

יום הזיכרון ליצחק רבין ז"ל – הרצאת זום משותפת לקיבוצים – הזרע, הראל, משמר השרון, נחשון ומעלה החמישה. התאחדנו 5 הקיבוצים להרצאה משותפת, על מנת להוזיל את האירוע. הייתה הצלחה גדולה ועוד הרצאות זום, שנחשבות יקרות, מתוכננות בהמשך, בשיתוף של כמה קיבוצים.

ההרצאה הייתה של דביר קריב – עובד השב"כ שריכז את המידע בפרשת רצח רבין. הרצאה מרתקת שהוגשה במיומנות רבה. הוא כתב את הספר "יצחק – רצח רבין: הסיפור שלא סופר". הרשמה למי שרוצה לרכוש את הספר, תיסגר בתאריך 25.11.20. ניתן להירשם אצלי.

סיור בחפירת אבו זריק עם נועה שתיל – בעקבות התעניינות רבה של חברים בעבודתה של נועה שתיל ברשות העתיקות, יזמה נועה סיור באבו זריק – בריכת מנשה, שנמצאת בין הזרע למשמר העמק.

בסיור השתתפו 40 חברי הקיבוץ בכל הגילאים, כולל ילדים. מזג האוויר גם היה לטובתנו והיה מוצלח ביותר. המון תודות לנועה שצירפה עוד מדריך (כדי שיהיה אפשר להתחלק לקפסולות של עד 20 איש), וארגנה לנו סיור חוויתי עם טעם של עוד (רמז דק במיוחד...).

סיור באבו זריק

חנוכה בפתח – יש רעיונות, התחלנו בהכנות, ומקווים מאוד שיאפשרו לנו את קיומם של האירועים.

השבוע אנו יוצאים שוב, בניצוחה של שני נהב, ל-'**משהו קטן וטוב** – חנוכה'. השבוע ייצא פרסום בנושא ונשמח שתיקחו חלק פעיל במיזם.

<<<

שותלים ומתרימים

1. החקלאים והיצרנים חושבים שאין טעם להגיע כי אין הזמנות.
2. התוצרת נגמרת כי אנשים שלא הזמינו קנו, ואז לא נשאר ליישובים בסוף המסלול.

השוק הגיע פעמים רבות לקיבוץ, ואנו כבר מכירים ויודעים. נשמח אם חברי הזורע יזמינו באתר, כדי לקבל את השירות הטוב ביותר.

הרשמה מחייבת – בהתאם להנחיות, יש אילוצים, וישנם מיזמים / הופעות / אירועים שיש צורך להירשם אליהם מראש. אנו בעידן קשה ביותר, הן מבחינת האיסורים וההגבלות, והן מבחינת הצורך לקיים, בכל זאת, תרבות מכל סוג. החברים חייבים להבין שכל הרשמה מחייבת, מהסיבות הבאות:

- מספר המקומות מצומצם ביותר. חבר שנרשם ולא מגיע, לוקח מקום לחבר אחר שרצה ולא היה לו מקום.
- בשל הקפסולות, כל האירועים מאוד יקרים, ויש חשיבות להתחייבות שאני לוקחת בהסתמך על הרישום.

■ שבת שלום!

עוד מיזם שלנו ובשבילנו: **'מאירים את העסקים המקומיים'** – כחלק מחג האורות, נשמח לתת 'במה' פרסומית לעסקים הקטנים אצלנו בקיבוץ. אתם מוזמנים להכין דף פרסומי, בגודל מרבי של דף A4, שכולל את שמכם, שם העסק, התחום, טלפון ליצירת קשר ורצוי גם תמונות. את הדפים יש לשלוח למייל של התרבות: Tarbut@hazorea.net, או להביא אליי למשרד, על מנת שנכין קובץ וקולאז' לכל העסקים הקטנים.

קשה לפרסם כרגע את התוכנית המלאה לפי תאריכים וימים של האירועים לחנוכה, כי זה תלוי בקורונה / מזג האוויר / סגר, גורמים שאין לי שליטה עליהם. אך אנו בהחלט מתכוונים לפרסם תאריכים כשהדברים יתבהרו.

השוק החקלאי בימי רביעי – מסלול השוק הינו: מזרע, דברת, מרחביה, הזורע, מגידו. השוק בנוי על הזמנות של הלקוחות ולפי ההזמנות הם מתכננים את הכמויות.

בהזורע אין תרבות של הזמנות ורישום. כולנו רוצים לראות ואז להחליט ולקנות, אבל זה יוצר שתי בעיות:

התנדבות • עזרה • תרומה

דני נהב – מתנדב בעמותת 'בדרך להחלמה'

ריאיינה: אילת ראטס

דורית יערי, שאול כוכבי, חנוך מוכנדורף, עוזי וולף, דורון פלד, מריה לוקס, ביאטריס שתיל ודני נהב.

מדוע החלטת להתנדב בעמותה?

הצטרפתי לעמותה לפני כשלוש שנים וחצי, בעקבות פגישה עם יובל רוט, יו"ר העמותה. הכרתי את יובל עוד מפעילות כיתות י"ב, עם 'פורום משפחות שכולות ישראלי-פלסטיני'. הוא הגיע להזורע, למועדון לחבר, לספר על פעילות העמותה ולגייס מתנדבים וכך הצטרפתי.

ספר על עבודת ההתנדבות ואיך היא משתלבת בחייך.

אני מסיע ילדים לטיפול רפואי, בעיקר בימי שישי. מדובר בייחוד בשני ילדים מסוימים מג'נין, שנוסעים לטיפול דיאליזה ברמב"ם. בנוסף, אני מסיע ילדים אחרים מידי פעם. לרוב אני נוסע למעבר ג'למה (גלבוע), משם אני אוסף את הילדים לבי"ח רמב"ם בד"כ, משאיר אותם בבית החולים וחוזר להזורע. זה סיבוב של שעתיים וחצי 'ברוטו'. כמובן שכל מתנדב מסיע ממחסום שקרוב לאזור מגוריו, לבתי חולים שונים בארץ. את הילדים תמיד

THE ROAD TO RECOVERY
בדרך להחלמה
الطريق إلى الشفاء

ספר על עמותת 'בדרך להחלמה' – במה היא עוסקת?

פעילות העמותה מתמקדת בהפעלת מערך מתנדבים, להסעה של חולים פלסטינים (בעיקר ילדים) משטחי הרשות הפלסטינית בשטחים ובעזה, מהמעברים אל בתי החולים בישראל ובחזרה למעבר. בנוסף, העמותה פועלת גם לרכישת ציוד רפואי למשפחות הנזקקות וארגון ימי כיף למשפחות הילדים החולים.

מתוך חזון העמותה: "הפעולה של הסעת החולים ע"י מתנדבי העמותה, היא הושטת יד לחולה הזקוק לטיפול רפואי והיא מאפשרת מפגש פשוט, מיידי ובלתי אמצעי והזדמנות לגלות ולראות פנים אחרות זה בזה ולקרב את הפיוס שאנו מייחלים לו."

בעמותה רשומים מעל 2,000 מתנדבים מרחבי הארץ, ובכל שנה מצטרפים אליה עוד כמה מאות מתנדבים חדשים. בהזורע רשומים כיום שמונה מתנדבים:

מלווה הורה או קרוב משפחה, שנוסע איתם לטיפול, כך שאנחנו, המתנדבים, לא נשארים לחכות בזמן הטיפול, אלא מתנדב אחר מגיע לאיסוף חזרה.

עם שני הילדים המסוימים האלה והוריהם, נוצר לאורך השנים קשר מיוחד. היה לי חשוב שגם גליה אשתי, תכיר אותם ואירחנו אותם פעם בביתנו. אחד הילדים הללו, יאמן יחיא, עבר בינתיים השתלת כליה (בזכות תרומה מאימו), ואני עדיין מסיע אותו מידי פעם, לביקורת בבי"ח. הילד השני, מחמוד אבו מויס, הוא בן שש ונוסע לטיפול דיאליזה חמש פעמים בשבוע, ואני כאמור מסיע אותו בימי שישי.

איך ההתנדבות הזו משפיעה עליך?

ההתנדבות פתחה לי פתח לעולם לא מוכר. בזכות ההתנדבות נחשפתי לא רק למשפחות פלסטיניות מהשטחים, אלא גם לאוכלוסייה הערבית בארץ. בנוסף, בשנתיים האחרונות אני לומד ערבית, בקבוצה של איל אופק, כדי לשפר את התקשורת עם הילדים והוריהם. אבל מעל הכל, זה ממלא אותי סיפוק, גורם לי אושר. ביום שישי האחרון זה הגיע לשיא חדש, ומעשה שהיה כך היה: ברבע לשבע בבוקר הגעתי, כרגיל, למעבר ג'למה וחיכיתי למחמוד ואביו, אותם הייתי אמור להסיע לטיפול דיאליזה ברמב"ם, אבל הם לא הגיעו. קיבלתי טלפון מיובל רוט (יו"ר העמותה שגם מתאם את ההסעות בצפון), שהודיע לי שלא מאפשרים להם לעבור, בגלל בעיות עם

דני לצד מחמוד אבו מויס, במהלך טיפול דיאליזה ברמב"ם, בשבוע שעבר. המתנדבים שמסיעים בד"כ לא נשארים עם הילדים בבית החולים, אבל הפעם נמנע מאביו של מחמוד ללוות את בנו ודני הסכים ברצון להישאר עם מחמוד לכל אורך הטיפול.

אישור המעבר של אביו של מחמוד. חיכיתי עוד ולבסוף נסעתי משם. לאחר נסיעה של 5 ק"מ מהמעבר, הגעתי לצומת יזרעאל וקיבלתי טלפון נוסף מיובל, שעדכן שהוא הגיע להסכמה עם האחראי במעבר, שהילד יוכל לעבור בלי אביו, בניגוד לנהלים. הוא שאל אותי אם אני מוכן להסיע את מחמוד בלי אבא שלו, והוסיף שהרעיון הזה לא היה עולה בדעתו, אילולא היה מדובר בי, שכבר מכיר טוב את מחמוד מספר שנים ויש בינינו קשר מיוחד. הסכמתי מייד, ידעתי שאני האדם הנכון במקום הנכון. נסעתי חזרה למחסום ואספתי את מחמוד, שנסע איתי רגוע ושמח כל הדרך. במחלקה ברמב"ם צוות האחיות התרגשו מאוד מהסיפור וצילמו אותנו (ראו תמונה). כמובן שהפעם לא חזרתי מייד הביתה, אלא ישבתי לצד מחמוד במשך שלוש השעות של הטיפול והילד התנהג ללא דופי. הוא סמך עליי במאה אחוזים, וזה כל-כך ריגש אותי, האמון שהוא ואביו נתנו בי. אח"כ החזרתי אותו למחסום ושם נפגשנו שוב עם האבא, שגם הוא התרגש מאוד.

יש רגעים קשים?

באופן אישי, לא קרו לי אירועים דרמטיים במסגרת ההתנדבות, עד כה. אבל למתנדב אחר מהזורע, קרה שלילד שהסיעה היה מצב חירום רפואי בזמן הנסיעה והוא היה צריך להזמין אמבולנס, זה יכול להיות מאוד מלחיץ. יש מקרים שנוצרים קשרים אישיים, ובסופו של דבר, אותו ילד או נער נפטרים וזה לא קל. כבר יצא שהגעתי לניחום אבלים בג'נין, למשפחה של בן הדוד של מחמוד, שיצא לי לא פעם להסיע אותו. ויש גם מקרים שפשוט קשה לראות, ילדים חולים מאוד שעוברים טיפולים קשים, והלב נכמר.

מעבר לרצון הטוב, האם קיים גם פן פוליטי להתנדבות הזו?

בהחלט כן. אני עושה את זה מתוך עמדה פוליטית ברורה, שמתנגדת לכיבוש. אסור להיות אדישים למציאות הזו, ולו במעשה הקטן הזה. אמנם זה טיפה בים, אבל זה עושה שינוי לטובה. העמותה מפרסמת באופן קבוע, בניוזלטר השבועי מכתבי תודה ממשפחות הילדים, והמוטיב המרכזי הוא תמיד: טוב לדעת שיש גם ישראלים כמוכם. יש לפעילות העמותה גם פרסום עולמי והכרה בינלאומית. יום אחד, כשיבוא שלום, אוכל להסתכל בראי ולהגיד שלא עמדתי מנגד בתקופת הכיבוש, אלא תרמתי את תרומתי הצנועה.

תודה רבה לדני נהב, על הריאיון וההתנדבות החשובה. המעוניינים להצטרף לפעילות העמותה מוזמנים לפנות לדני בטלפון 052-3990559 ■

הסיפור על עופר ובמבי ממוצב החרמון

ארן ריילינגר

חיל האוויר יפתור את הכל". היה מין ביטחון עצמי מופרז למרות כל הנורות האדומות".

"בחודשים שלפני המלחמה היו כמה כוננויות מפורסמות אבל לא היינו ממש בתמונה, עד שבספטמבר העניינים התחממו מהר מאוד. ב-13.9.73 התחוללה תקרית אווירית שבה הופלו 12 מיגים והייתה הרגשה שהסורים חייבים לנקום. לאט לאט החלו להגיע ידיעות שהולך להיות משהו יותר רציני, אבל זה לא חלחל עד אלינו, עד כדי כך שביום שישי, יום לפני פרוץ המלחמה, שחררו את כולנו הביתה. נסעתי עם הג'יפ שלי לחנייה והגעתי ב-12 בצוהריים לקיבוץ. אחרי שעתים קיבלתי טלפון לחזור מייד לגולן. במקרה חירום הייתי מצוות כקת"ק (קצין תצפית קדמי) למוצב החרמון. זמן קצר לפני המלחמה, בגלל המתיחות, העלו לחרמון עוד שני קת"קים, צבי איילון (במבי) מהזורע, שהיה קצין צעיר, ואבינועם גוטרמן. ביום שישי שניהם כבר היו למעלה במוצב. חזרתי לסוללה שלי בבוקעתא ומשם הקפיצו אותי לחרמון. הגעתי למוצב ביום שישי בערב. בשבת בבוקר אני מתעורר והכל עדיין בשלווה סטואית. תצפתנו קצת על סוריה אבל שום דבר מעבר לזה. מה שבלט לעין היה שהגזרה כולה הייתה מאוד עמוסה, הרבה יותר מהרגיל. ראינו כמויות עצומות של סוללות תותחים, טנקים ומשאיות, אבל לא היה לנו שמץ מושג על איום קרקעי עלינו. היו איתנו 14 חיילים מגולני שהיו אחראים על הגנת המוצב. משום מה לא דאגו לתגבר אותם, למרות הכוננות ופקודה מפורשת של אלוף פיקוד צפון, יצחק חופי, לתגבר את המוצבים, פקודה שמולאה באופן חלקי מאוד. כנראה שאף אחד לא ראה את החרמון כמקום שהסורים הולכים לכבוש, הבנתי את זה מההערכות במוצב. אם היו מוסיפים שם עוד 8-10 חיילי חי"ר זה היה משנה את כל התמונה, אין לי ספק בזה".

פרוץ המלחמה, נפילת המוצב

"קצת לפני שתיים בצוהריים, יש ויכוחים על הדקה, ראינו שהסורים מורידים רשתות מהטנקים והארטילריה. היה ברור שזה הולך לקראת ירי. אחרי כמה דקות החל ירי מסיבי לכל רוחב החזית. המוצב שלנו ספג נפילות מדויקות ונכנסנו לתעלות ולמחילות. אז גם הגיעו מטוסים סורים, ואחת הפצצות, כנראה ממטוס, החריבה לגמרי עמדת תצפית שלנו. אי אפשר היה להשיג אף אחד בקשר, כי כולם היו על אותו תדר בט"ש וכולם בהיסטריה. תוך כדי ההתנהלות הזאת קיבלנו דיווחים

לאחרונה מרבים לעסוק בסדרה 'שעת נעילה' (ערוץ כאן 11) על מלחמת יום כיפור ברמת הגולן ונפילת מוצב החרמון. הסיפור על מוצב החרמון טראומתי במיוחד להזורע בגלל נפילתו של במבי (צבי אילון). עופר רבינוביץ', בן קיבוץ חנייה והיום בכפר ורדים, היה האחרון שראה את במבי בחיים. במבי מת לידו. סיפורו האישי של עופר מהמלחמה קשור מאוד לבמבי ולאביו אברהם אילון (לנטש). מהרגע שנחשפתי לקיומו ידעתי שאני חייב לפגוש אותו, לשמוע הכל ממקור ראשון. לאחר שנפגשנו, לפני קצת יותר משנתיים, פרסמתי ב'זמן הירוק' ריאיון מקיף שערכתי עימו, בו הוא סיפר לראשונה את הכל. פגשתי אדם מדהים ומאז אנחנו בקשר. עופר, כמו רבים אחרים, מגדיר את עצמו פוסט טראומתי. לא מבחינת תפקוד, אלא מבחינת המשקל שהמלחמה תופסת בחייו. כשפרצה המלחמה הוא כבר היה קצין ותיק יחסית בתותחנים, מפקד סוללה שישבה ליד בוקעתא ברמת הגולן. בעקבות שיחות עם אנשים מהזורע, ביקשתי לפרסם פה את עיקר הריאיון (במתכונת מקוצרת), בו הוא מספר גם על במבי ולנטש.

זיחות קטלנית

עופר: "התקופה שלפני המלחמה הייתה תקופה מאוד זחוה בסה"כ. היינו בתחושה שאף אחד לא יכול עלינו. מידי פעם היו פעילויות מול סוריה ולבנון. ב-7.1.73 היה יום קרב גדול בגולן, הכי גדול שזכור לי לפני המלחמה, אבל אף פעם לא הייתה הרגשה שהסורים יכולים לעשות לנו משהו רציני. כך זה נמשך ונמשך, כשבועם היינו בנחיתות מספרית עצומה מול הסורים. על כל שלושה קני ארטילריה שלנו היו להם 20-25. כך גם בשריון ובחי"ר. פעם הגיע אלינו לביקור אחד האלופים. משהו שאל אותו איך נסתדר מול העדיפות המספרית של הסורים אם תפרוץ מלחמה, והוא ענה מיד: 'אל תדאגו,

הרמטכ"ל דדו עם החניך המצטיין עופר רבינוביץ', בסיום קורס קצינים 1971.

מהר דב, שראו כמה מסוקים סורים טסים לכיוון החרמון. זה נשמע לנו הזוי לגמרי, לא הגיוני. אבינו עם רכס שהיה עם צוות שלו בעיקול הטנק, בין הרכבל העליון לתחתון, כבר ראה משם את המסוקים מגיעים ונוחתים על הגבעות, מערבית למוצב החרמון. אחרי זמן קצר החל ירי נק"ל על המוצב. החיילים הסורים החלו לעלות עלינו מכיוון מערב. למוצב לא היו עמדות הגנה היקפיות, הסורים שהגיעו איגפו אותנו והחל שם קרב עם חיילי גולני. גדי זידובר, קצין בדרגת סגן שהיה מפקד המוצב, ניסה יחד עם 15 חבר'ה, ואני ביניהם, לפרוץ דרך לעמדה הקדמית, אבל אי אפשר היה להגיע אליה כי היא נתפסה כבר ע"י הסורים. פנינו אחורה, לכיוון האולם המרכזי של המוצב שלתוכו התנקזו כבר הרבה חיילים, בעיקר חיילי מודיעין וחיל אוויר, שקודם לא היה לנו שום קשר איתם. בינתיים הסורים הגיעו לגג והחלו לשלשל פנימה רימונים, דרך פתחי האוורור. אני ממש זוכר את הרימונים קופצים לעברנו על המדרגות. הסורים זרקו גם רימוני עשן והחלה בהלה של גזים, שבגללה התחלנו לפנות את האולם המרכזי. לא היו לנו מסכות אב"כ. חזרנו אל אותה מחילה שהיינו בה קודם, התיישבנו שם וחיכינו, לא ברור למה. היינו שוב אותם 15-17 חבר'ה, פליטים מכל מיני מקומות, לא הכרתי את כולם. גדי השתיק אותנו וחיכינו ככה די הרבה זמן. זה היה מתיש ומורט עצבים. שמענו צעקות בערבית, פה ושם ירי או רימון, אבל הסורים לא נכנסו וביצעו טיהור, הם היו בעיקר על הגג אבל לא ידענו איפה הם. ישבנו שם בערך שעה, במחילה נמוכה מלאה עשן ואבק. גדי ישב ראשון ולידו חגי פינק, המ"מ של גולני, שהיה כבר פצוע אבל תפקד. היה לחץ אטומי ופחד, בעיקר מגז. אתה בהלם ופועל על אוטומט, מפחד אבל אפאתי. אין לך שום אפשרות להיות אקטיבי במצב כזה. כל מה שלמדת בצבא אין לו משמעות עכשיו, אתה לא יכול להשתמש בזה. מתישהו לפני כן הצלחתי ליצור קשר עם הסוללה שלי בבוקעתא ולבקש שיטווחו את המוצב, כדי לעכב את הסורים. הם באמת ירו עלינו שני מטחים אבל אח"כ היה נתק מוחלט. בשלב הזה היו דילמות מה

בנם של נגה ואברהם

במבי בילדותו עם הוריו. מתוך הסרט לזכרו.

צבי אילון (במבי) נולד בקיבוץ נחשון ובכיתה ז' הגיע להזורע עם אימו נוגה ואחותו סמדר. בהזורע הצטרף לקבוצת 'ענבל' ובמוסד ל'גפן רימון'.

בפרוץ מלחמת יום כיפור שירת כקת"ק במוצב החרמון. במשך כל המלחמה נחשב במבי נעדר, עד שבסופה נמצאה גופתו בחרמון והוא הובא לקבורה בהזורע. לאחר המלחמה עזבו נוגה וסמדר את הקיבוץ. אביו אברהם (לנטש) נפטר בשנת 2010 ואימו נוגה מספר שנים לאחר מכן. שניהם מעולם לא התאוששו מהאסון. לפני כארבע שנים יצרה ראומה ריילינגר [סרט לזכרו \(לחצו לצפייה\)](#), אשר מוקרן מידי שנה ביום הזיכרון לחללי מערכות ישראל. יהי זכרו ברוך.

לעשות. חיכינו למוצא פיו של גדי והוא העביר לנו את המסר שעוד מעט נצא החוצה. חשבו מאיזה צד כדאי לצאת וגדי וחגי החליטו לצאת לכיוון מזרח. זה באמת היה יותר חכם כי הסורים הגיעו מכיוון מערב. בסוף, אחרי הרבה זמן קמנו, התפקדנו בשקט והתחלנו ללכת. הלכנו לאט, גדי וחגי בראש, במבי מאסף. עברנו דרך כמה חדרים בתוך המוצב ופתאום יצאנו החוצה. הרגשתי משב רוח בפנים וראיתי כוכבים בשמיים, השעה הייתה שבע או שמונה בערב. הסתכלנו אחורה למעלה וראינו צלליות של סורים, למזלנו הם לא ראו אותנו. התחלנו לרדת צפונה ועברנו כמה גדרות מצ'וקמקות שהיו אמורות להגן על המוצב. במקומות מסוימים היה סימון מוקשים אבל גדי הבטיח לנו שאין שם באמת מוקשים. היינו ממש כמו קבוצת פליטים, חלק היו עם נעלי בית. היה חושך והירח החל לעלות. בשלב מסוים המוצב נעלם לנו. בין המוצב למגדל שמס היו מלא סורים, אבל איפה שהלכנו לא הייתה נפש חיה. ככה הלכנו איזה ק"מ וחצי בעמק מלא אבנים וקוצים אבל בלי צעקות, בכי, ויכוחים. קיבלנו את המרות של גדי וחגי. לאט לאט אתה מתחיל להרגיש את ההלם ממה שקרה. איך כבשו לנו את המוצב הבלתי ניתן לכיבוש. כבר אז התחלנו לחשוב על זה."

"בשלב מסוים התחלנו לעלות מערבה לכיוון הרכבל העליון. הסורים ישבו על הגבעות מעלינו אבל לא ידענו

תבוא איתי, אבל הוא לא היה יכול לזוז ונשאר שם. בבוקר הסורים תפסו אותו ולקחו אותו בשבי".

"הפחד הכי גדול שלי באותן שעות היה שבבוקר הסורים יגלו אותי. זה מה שדחף אותי ונתן לי כוח. המשכתי לזחול, עד שירדתי למקום שבו חשתי שהסורים לא יכולים לראות אותי. עברתי מזחילה להליכה על ארבע ואח"כ על הרגליים, כפוף מאוד. בינתיים, מהמאמץ, המעיים שלי החלו לצאת החוצה דרך החור בצלעות. הכנסתי את החולצה למכנסיים כדי שתחזיק את המעיים, לא היה לי משהו אחר לעשות. ככה לאט לאט התקדמתי בהליכה כפופה, מחזיק את המעיים. רציתי להגיע לרכבל התחתון וכל הזמן חשבתי איך לא להתגלות. לדעתי נפצעתי בסביבות תשע בערב והגעתי לרכבל התחתון סביב חמש בבוקר. כל הזמן הייתי בתנועה ומידי פעם עשיתי הפסקות, באחת מהן ראיתי את כל הגולן בוער למטה. כשהגעתי לקרבת הרכבל התחתון, היה עדיין חושך ובכוונה האטתי את הקצב. הגעתי עד 200 מ' משם וחיכיתי לאור, כדי שלא יירו עלי. היה שם טנק שלנו וכמה חיילי גולני. כשעלה האור הזדקפתי על הכביש ונפנפתי עם הידיים, למרות שהיה לי קשה להרים אותן. התקרבותי אליהם עם ידיים למעלה והם באו ולקחו אותי, השכיבו אותי על אלונקה והתחילו לטפל בי. התייחסו אליי כאל פצוע קשה, אבל לא הצליחו להכניס לי אינפוזיה. אחרי כשעה לקחו אותי בזחל"ם לתאג"ד, שהיה למטה בבונקר ליד הכפר מסעדה. הדרך לשם, שלוקחת בד"כ חצי שעה, לקחה הפעם כמה שעות".

"כשהגענו לתאג"ד הייתה שם היסטריה מוחלטת. הגיע אליי רופא דאג כי הוא לא ידע איזה איברים פנימיים נפגעו אצלי, אבל מה שקצת הרגיע אותנו זה שעבר הרבה זמן מאז הפציעה ואני עדיין בסדר. הוא רצה שיפנו אותי במסוק לבי"ח בצפת, אבל אי אפשר היה להנחית שם מסוק, אז העמיסו אותי על קומנדקר עם חייל מלווה וככה נסענו לצפת. בדרך החליפו לי 7-8 אינפוזיות. זה היה יום ראשון והיה מצב ממש קריטי בגולן. באזור גשר בנות יעקב ראיתי שיירות עצומות של טנקים שלנו. אלה היו כבר מילואימניקים שהתכוננו לעלות לרמה וזה היה מראה מאוד מעודד. אני זוכר את המבטים המבוהלים שלהם לתוך הקומנדקר, אבל אני כבר לא הייתי מבוהל, הייתי מסטול ומת להשתין. הגענו לבי"ח זיו ושם כבר עמדו מאות מתנדבים, שהתנפלו על כל פצוע שהגיע. הייתי אחד הפצועים הראשונים שהגיעו לשם. לקחו אותי מיד לצילום ומשם לניתוח, הכניסו לי את המעיים פנימה ואז הסתבר שהפציעה לא כל כך קשה כמו שחשבו. בדרך נס הכדור שנכנס לא פגע באף איבר חיוני". <<<

איפה בדיוק. הגענו לכביש שיורד מהמוצב הישראלי והיינו בערך 200 מ' מהרכבל העליון, כשראינו נצנוצי אורות ושמענו דיבורים לא מזהים. מישהו אמר שאלה חבר'ה שלנו כי יש להם פנסים ירוקים. אחד החבר'ה נצנץ להם חזרה ומישהו אחר צעק לא לירות, ואז בתגובה קיבלנו צרורות ארוכים של ירי. היה שם כוח סורי. באותו רגע כל הקבוצה התפרקה והתפזרה לכל רוח. נשארתי לבד והחלטתי לדלג קדימה ולא לירות, כדי לא לחשוף את עצמי. דילגתי כמה דילוגים, 2-3 שניות באוויר וירידה מאחורי אחד הסלעים. כל הזמן ירו עלינו, כדורים עפו סביבי. פתאום ראיתי סלע גדול ואמרתי שאני חייב להגיע אליו. קמתי לדלג ובאותו רגע חטפתי כדור. אני נופל, לא מבין מה קורה, כנראה איבדתי את ההכרה. כשהתעוררתי ראיתי מעליי דמות בחושך, חשבתי שזה חייל סורי אבל זה היה במבי. הוא ניסה להרגיע אותי ותפס לי את הידיים, ממש ישב עליי שאפסיק להשתולל ואז גם הוא חטף כדור ונפל עליי. אז התהפכו היוצרות, אני ניסיתי להרגיע אותו. אני על הגב ובמבי שוכב עליי ואני מגלגל אותו הצידה, לידי. אני שומע אותו נושם, והנשימות שלו נהיות יותר ויותר כבדות, עד שזה נגמא. אני לא שומע אותו יותר ומגיע למסקנה שהוא מת. אני שוכב שם הרבה זמן, אולי שעה, ובמבי שוכב לידי. אני מנסה לזוז כדי להבין מה קורה איתי, איך נפצעתי. יש לי כאב חזק בבטן ובאגן, הכדור שקיבלתי נכנס מעל הטבור ויצא בצלעות. יש לי קשיי נשימה ואני מאבד דם, אבל לאט לאט התייצבתי והרגשתי טיפה יותר חזק. התחלתי לזחול לאחור, לכיוון שממנו באתי, מנסה להיות שקט כדי לא לעורר את הסורים. במשך שעה התקדמתי אולי עשרים מטר בזחילה. אחרי כמה מטרים ראיתי עוד מישהו מהקבוצה שלנו פצוע. הוא ביקש ממני שאקח אותו. אמרתי לו שאני לא יכול, אני פצוע קשה בעצמי,

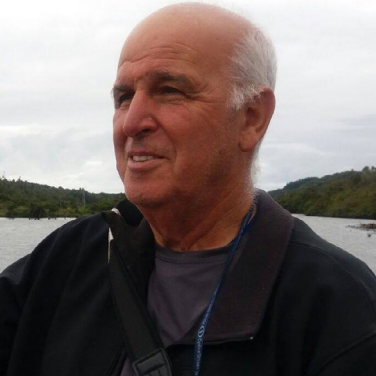

במבי עם אביו אברהם אילון (לנפש)

הסיפור עם לנטש

צילום מוצב החרמון במוזאון גולני

לעשות. לא המלצתי וזו הייתה טעות ענקית. הייתי צריך להגיד ישר 'בטח! תן לו צל"ש! הוא בא לטפל בי והוא לא היה חייב לעשות את זה. הוא היה יכול לברוח אבל הוא בא אליי ונהרג עליי, אז ברור שמגיע לו צל"ש'. זו הייתה טעות קשה, שעד היום אני נושא איתי".

אפילוג

עופר רבינוביץ', 2017.

עופר: "אני חושב שכיבוש החרמון (ע"י הסורים) הוכרע כבר לפני שהוא החל. זה הוכרע ברמת המוכנות והכוננות. אף אחד לא חשב שצריך באמת להגן עליו כמו שצריך ומי שנקלע באותו

יום למוצב החרמון נגזר עליו למות, או להילקח בשבי, או לברוח ולקוות למזל. לא הייתה אפשרות אחרת. קרב שם היה כמו התאבדות המונית. יש סיפורים קשים מאוד שאני סוחב איתי מאז. המלחמה הזאת בכלל הייתה ביזיון אחד גדול, ואם אתה חושב שהצבא היום יותר טוב, אני לא חושב. לא בהכרח הפיקו באמת לקחים. כותבים דברים אבל לא עושים איתם הרבה. לא ראיתי בשום מקום הסבר, למה לא מיגנו אז את מוצב החרמון כמו שצריך. זה דבר שמלווה אותי מאוד חזק מאז המלחמה, למה לא היו מוכנים וערוכים כמו שצריך. למה זה היה צריך לקרות".

שתי הערות לסיום:

1. עופר מתראיין גם בסרט שראומה עשתה על במבי לפני מספר שנים.
2. ייתכן שבקרב תופיע ב'זמן הירוק' כתבה נוספת שלי עם עופר, בעקבות 'שעת נעילה'. מוזמנים לעקוב ■

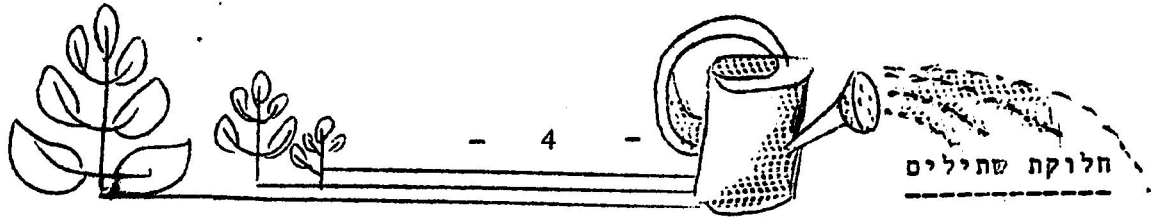
"נשארתי בבי"ח 10 ימים ומשם עברתי לבית החלמה בעכו. שם כבר התחלתי להיות מודע למה שקורה במלחמה, לכל האסון הזה. התחברתי שוב לאקטואליה, כבר לא הייתי אפאתי ומרוכז רק בעצמי. אבל אז התחיל מחול שדים אחר, עם אברהם אילון (לנטש), אבא של במבי. יום אחד הגיעו לעכו שני חבר'ה מענף היסטוריה בצה"ל, התיישבו מולי והתחילו לחקור אותי על במבי. סיפרתי שבמבי נהרג לידי והם התחילו לשאול שאלות ולהטיל ספק בכל מה שסיפרתי. לנטש היה אז ראש ענף היסטוריה בצה"ל בדרגת אל"מ. באופן מובן הוא נכנס לאובססיה בעניין הבן שלו, שהיה אז נעדר. הוא היה באטרף למצוא כל בדל מידע עליו והלך בעצמו לראיין שבויים סורים בבתי חולים. מישוהו מהם אמר לו כנראה שמצאו את במבי חי בבוקר, אבל לנטש הטיל ספק בכל, גם בגרסה שלי וגם בגרסה שלהם. הוא שלח אליי את שני החבר'ה האלה והם הושיבו אותי מולם וחקרו אותי ממש באגרסיביות: 'אתה רופא? לא. אז איך אתה יודע שהוא מת? למה לא טיפלת בו? למה השארת אותו שם?' ולי כבר ממילא היו רגשות אשם קשים, וזה רק הגביר את הכל. החקירה הזאת עוררה אצלי אנטגוניזם עצום כלפי לנטש, שנשאר ולא עזב אותי כל השנים, למרות שאח"כ הוא מאוד ניסה להתפייס איתי. אחרי המלחמה הוא היה מידי פעם מתקשר ומבקש שניפגש. פעם במשרד שלו בקריה ופעם אצלו בבית. תמיד באתי אליו כמי שכפאו שד. מלא חששות, מלא מתח, לא משוחרר. תמיד חשתי שהוא מנסה להוציא ממני עוד טיפת מידע ותמיד חזרתי באוזניו שוב ושוב על הגרסה שלי. הוא אמר לי, אתה כמו בן שלי, אבל כבר לא הייתי יכול להשתחרר מהטראומה של החקירה ההיא בעכו. בפגישה האחרונה הוא כבר דיבר על השם הרע שיצא לאנשי המוצב, שכאילו ברחו ונפלו בלי קרב. הרגשתי כמה הוא מאוכזב וכועס על המערכת, על הקצונה הבכירה, איך הם בורחים מאחריות.

במבי נמצא מת בסוף המלחמה. אחרי כיבוש החרמון לנטש עלה לשם עם שבוי סורי, שהראה לו איפה הם קברו אותו. ככה הוא מצא אותו. אני כנראה הייתי בשבילו מין חוט מקשר עם הבן שלו, שהיה מאוד מיוחד עבורו והוא לא הצליח אח"כ להתגבר על האובדן".

"בקשר אל לנטש ואל במבי, יש דבר אחד שאני עד היום מכה על חטא. כמה שנים אחרי המלחמה נקראתי לפגישה עם האלוף דני מט. באתי אליו והוא שאל אותי אם לדעתי צריך לתת צל"ש לבמבי, כי חשבו על זה. אני חושב שלנטש מאוד דחף לזה. הייתי אז צעיר וטיפש ואמרתי, שלדעתי הוא עשה את מה שכל אחד היה צריך

תודה לארכיון הזרע, לראומה ריילינגר ולאון ריילינגר, על הצילומים המלווים את הכתבה

פרחי העונה: לאחר חלוקת הפקעות הסתוויות של הנוי בשבוע שעבר, בואו ניזכר באירועי חלוקת שתילים מהעבר. למרות שבפרחים עסקינן, נראה שגם כאן טענות ומענות מצד החברים תמיד היו (ותמיד יהיו...) כפי שתוכלו להיווכח, במאמרו של אילנה מיכאלי וערפה מרץ', שפורסם ב'בשער' ב-21.11.75 / צוות הארכיון

ירצו, ולמי שלא מכיר את סוגי השתילים: יש לנו דפי הסבר על מרחקים וגבהים. כמו כן: חמיד נהיה מוכנים לייעץ על סוגים של שתילים, שיתאימו לחנאים של כל גינה וגינה.

אילנה - ערפה

בעקבות טענות מצד חברים, ורהורים מצדנו החלטנו להבהיר כמה דברים: עד כה חילקנו כ-7000 שתיל. כמות לא מבוטלת, ובכל זאת כמחצית החברים לא קיבלו שתילים. הכיצד? למרות כל ההסברים בעל פה ובכתב, מספר חברים ממש התנפלו על השתילים והרבה חברים לקחו כמות גדולה מדי של שתי-ליט. - בכוונה הזמנו הרבה מיני - 16 מינים - כדי שכל אחד (ח) ימצא

את השתילים האהובים עליו. אך הכוונה - בכמות סבירה, כלומר עד 10 שתיל מכל מין - למי שיש גינה גדולה. ואם שותלים במרחקים הנכונים, זה בהחלט מספיק. מכיוון שכל שתיל עולה 25 אגורות, מוכרחים להתחשב גם במחיר. מי שכל זאת הגינה שלו נשארה ריקה בחלקה, מוכרח לקחת יותר צמחים רב-שנתיים, שאותם בחלקם אנחנו מספקים. ובחלקם יוכל לקבל מגינה גדולה, ששם נמצאת כמות גדולה של אותם הצמחים, שהוא מעוניין בהם. כמובן בתיאום עם בעל הגינה, שגם הוא מעוניין לחלק גושים כמו של: מרגרי-סות, רודבקיות שונות - כך ששני הצדדים ייצאו נשכרים.

לצערנו, צערכם - הגיעו 10 מינים, ונוסף לכך היה באותו יום חמסין, כך שלא יכולנו להוציא שתילים מן המנבטה, וע"י זה כמות השתילים באמת ירדה. אבל עוד לא קרה שבועונה של חלוקת שתילים עשינו רק חלוקה אחת, וחבל שאותם החברים, שהחלוננו לפני המזכיר לא ביררו איתנו קודם את הדבר. אנחנו תמיד השתדלנו לספק את רצון החברים, אבל לא רק של מסרר חברים אלא של כלל חובבי הגינה.

לסיכום: - חשוב מאד שהחברים יכינו את גינותיהם לפני החלוקה. נבעיקר שיחכנו, מה הם רוצים וכמה שתילים

חלוקת שתילים
צילום: אילנה מיכאלי
11.11.2003

פלקט חלוקת שתילים, שהכינה אילנה מיכאלי, 2003.

קטע 41*: לא תאמינו איך שהנגב פורח, מהר סהרונים עד גב חולית!

את חלקו הראשון של קטע 41 של 'שביל ישראל', אין מי שלא מכיר: '**הר סהרונים**' הנפלא, שסוגר על **מכתש רמון** מדרום, וממנו ירידה אל '**פרסת נחל נקרות**' הקסומה. הבעיה היא איך מגיעים אל **חניון לילה נחל גוונים**, נקודת ההתחלה של הקטע, בהנחה שנקודת הסיום, אחרי 21 ק"מ, היא ב'**גב חולית**', אי שם בחצי הדרך **לערבה**. לכוח השביליסטים (גיל, שפייר, יוסי שמע, לורן, אלי קטן והח"מ) יש מזל גדול: **גלעד אשור** מקבוצת '**שלהבת**', שהוא גם גיסו של דדי ניר, גר ביישוב הקהילתי **צוקים**, אי שם בערבה. גלעד אשור מתגלה כ'מלאך שביל' לא קטן, ויחד עם ארקדי ידידו, הם מקפיצים במכוניותיהם את הכוח, מביתם שבצוקים, עד **ציר הנפט** באמצע מכתש רמון. מרימים כוסית קפה מעניינת של גיל, יחד עם גלעד וארקדי, ואחריה הולכים כמה קילומטרים חסרי עניין על ציר הנפט, שמסתיימים בחניון הלילה של נחל גוונים, ממנו מתחילה החגיגה של קטע 41. דרך אגב: אילו היו השביליסטים מכירים את 'שביל ישראל' כמו שהם מכירים אותו היום, המלאכים היו מקפיצים את הכוח בדרך אחרת, הנכונה, עד החניון, וחוסכים 5 ק"מ משעממים. אבל הרי רק מי שעושה, טועה! הפסקת תה צמחים משכיחה את הפדיחה, והכוח יוצא בעקבות חבורת בני נוער מתנועת ה'צופים', שמטפסת ל'**הר סהרונים**'. גם הירידה **לפרסה של נחל נקרות** מתבצעת יחד עם הצופים והצופות, שמוסיפים ומוסיפות הרבה חדווה ויופי לאזור, שגם ככה, כמו שיודעים כולם כאמור לעיל, הוא אזור מאוד יפה. רק

שהיום, בחציו השני של חודש מרץ, יפה כאן שבעתיים! בזכות פריחה מרהיבה וים של פרחים, שאיזיק ניב היה נותן בהם את השמות: **מנתור, חומעה, מקור חסידה ורוד, יחנוק, דליות צבעוני**, ועוד מיליון שמות שרק איציש ודרורה מכירים... עם כל הכבוד לפרסה, ויש הרבה כבוד, אין פרסת הנקרות משתווה לכוסיות הקפה שמכין גיל מטרת ההפסקה היא להכין את הכוח לטיפוס אל מסמר קטע 41: **כרבולת החרירים**! ביציאה המזרחית של המכתש מתנשא לו אחד ההרים היותר יפים והפחות מוכרים (בעיקר

מאז שנסגר 'המדור' הבין-קיבוצי), ולשביל ישראל אין כל כוונה לוותר עליו. הטיפוס להר קשה, מזלנו שהוא עובר דרך שדות אינסופיים של פרחים. ממש לא יאמן כמה פרחים יש כאן, באמצע המדבר! הנוף מפסגת 'הכרבולת' משגע, כמעט כמו תה הצמחים שמכין יוסי שמע. מכרבולת חרירים – ירידה קשה אל עצי השיטים הגדולים של נחל מעוק. **נחל מעוק**, כשמו לא הוא! ההליכה בו קלילה ונעימה, ומהווה הכנה טובה לקראת הטיפוס המפלי אל **אוכף האמוניטים**. האוכף הזה נמצא בראשו של הר גבוה נטול שם, וקירות האמוניטים אמורים להיות אטרקציה גדולה. הכוח מטפס בעקשנות, בעזרת הידיים, הרגליים ומקלות ההליכה (חוץ משפייר), אבל כשמגיעים לאוכף – אין דובים ואין אמוניטים! אחרי רבע שעה של חיפושים, מתגלה אמוניט אחד... 'אמוניטים', דרך אגב, הם מאובנים של קונכיות מלפני מיליוני שנים. מאוכף האמוניטים הנעלמים מתחילה ירידה בסדקים של **נחל גלד**. ירידה תלולה, שהייתה קשה אפילו לגדוד השלישי של הפלמ"ח (פרוייקט ושות'), אילו הגדוד היה מגיע הנה כדי לכבוש את נחל גלד, או את **גב חולית** – המעיין הכפול אליו מגיע כל מי שמצליח לצלוח את הסדקים והמפלים של נחל גלד. אל גב חולית, שהוא נקודת הסיום של קטע 41 של שביל ישראל, יוכלו להגיע קוראים שירצו להגיע למקום החביב הזה בדרך קלה יותר, למשל מהערבה, ברכב 4X4, דרך **נחל נקרות**. בדרך הזאת אמור להגיע אלינו לגב חולית 'מלאך שביל' בשם רן, חבר נוסף של שפייר, כדי לחלץ אותנו לנקודת

הליכה שלנו, בבי"ס שדה חצבה. שפייר שקוע בשיחה ארוכה בשפה הערבית, עם בדואים לא מעטים שמגיעים עם רכביהם לבלות ב'גב חולית', ולא שם לב שהשמש כבר שקעה מזמן. המלאך עם 'רכב החילוץ' מבושש להגיע, דמדומים אחרונים, והכוח קצת נלחץ. אחרי דיון סוער מחליטים לשאול את הבדואים כמה תעלה לנו הקפצה לחצבה, ובדיוק אז... מגיע ה-4X4 של רן, מלאך השביל שלנו, שמקפיץ אותנו בחושך **לבית הספר חצבה**, ללילה טוב לקראת קטע 42...

עץ שיטה בנחל מעוק

בשם השביליסטים – ניר רענן ■

הוא הופתע לגלות שלא הכול מותר ביחס לנשים, אלא יש לחשוב, לשקול, להטיל ספק במחשבתך, רצונך וכונתך שלך, לפני שאתה מבצע פעולה! הוא פשוט לא היה מורגל לבצע 'בקרה עצמית'!

גם בחיי היום יום שלנו אנו מבצעים 'עבירות' על החוקים במודע. כמעט כל יום למשל, כאשר אנו נוהגים מעל 80 קמ"ש בכבישים בין-עירוניים. זה בסדר, זה אמור להיות כך והחברה לא יכולה להתנהל ללא הפירוש הגמיש של חלק מהכללים והחוקים. אבל בעוד את החוקים האוסרים לרצוח או לנהוג בצד השמאלי של הכביש, אנו נמלא תמיד במלואם, חוקים וכללים אחרים אנו ממלאים חלקית או לא ממלאים כלל.

ואז הגיעה הקורונה. פתאום 'נפל' עלינו מבול של חוקים חדשים, חלקם לא הגיוניים, חלק מזיקים, חלקם לא מוסריים וחלקם בבירור ללא סיבה רציונלית (מעבר לגחמות פוליטיות).

במצב כאוטי זה הכי קל להתייחס לחוקים כ'שחור' (לבצע את כל התקנות כלשונן) או 'לבן' (לא לבצע אף אחת מהן). אלא מאי? חלק מהחוקים והתקנות הללו משפיעים על חיינו, חיי ילדינו, משפחתנו וחברי קהילתנו. אז איזה חלק למלא כלשוננו?

והבעיה הגדולה ביותר – איך אנו יודעים שהמידע לפיו אנו מחליטים וכן הרצף הלוגי בו השתמשנו כדי להחליט, תקינים ונכונים? האם בכל מה שאנו חושבים לנכון אנו צודקים? (לא). האם תמיד יש בידינו כל המידע הנדרש להחלטה נכונה? (לא). האם תמיד אנו מגיעים למסקנה הנכונה לפי המידע? (לא).

אז מה עושים? לשם כך נוצרה תפיסת 'בית שמאי'. הרעיון מאחורי השימוש בתפיסה זו הוא, שכאשר מדובר בדיני נפשות (במיוחד נפשות של אחרים), יש להכריע בדילמות לחומרה. בין שתי אפשרויות, האחת מקלה והשנייה מחמירה, עלינו (לפי התפיסה) לבחור באפשרות המחמירה, מכיוון שאיננו בטוחים בתוצאת ההחלטה והשפעתה על אחרים, או במילים אחרות: לא נרצה להיות מי שבפזיזות גרם לפגיעה או אף מוות של אחר.

בעתיד, כאשר נחזור לימים 'נורמליים' יותר (יחסית, כן? עם ביבי נורמלי הוא יחסי מאוד), נוכל שוב להחליט במאוזן ואולי אף לנטות לגישת 'בית הלל' (הגישה המועדפת גם על ידי בדרך כלל).

■ שבת שלום!

על חוקים וכללים, בית שמאי ובית הלל

תקופת הקורונה הביאה לחיינו בצורה חדה את הדילמה הנושנה והתמידית בה אנו מתלבטים כל חיינו, מתקופת הילדות וכנראה עד סוף חיינו – אילו 'חוקי מערכת' עלינו לקיים ואילו לא? (ולפי מה?)

כבר בילדות אנו מקבלים רשימה ארוכה של חוקים וכללים. מותר לנו כך וכך ואסור לנו כך וכך.

ה'רשימה' מגיעה מהורינו, מהמחנכים שלנו ואפילו מאנשים מבוגרים אחרים, שאיננו מכירים ולא מבינים מדוע הם בכלל מצביים לנו כללים וחוקים, למי מותר לקבוע את החוקים? ולמי אנו אמורים להקשיב? לכולם? (לא סביר) תמיד? (לא סביר) לאף אחד ואף פעם? (בוודאי ובוודאי שלא סביר)

ה'רשימה' משתנה עם הזמן, המקום והגיל שלנו, אבל העיקרון והדילמה נשארים.

מוסדות בית הספר, הצבא, מקום העבודה, הקהילה והמדינה, כולם מתקנים לנו מיני תקנות אינסופיות, חוקים וכללי 'מותר' ו'אסור'. חלק מהכללים והחוקים האלו אבסורדי, לא הגיוני ולפעמים אפילו מזיק ולא מוסרי (עיקרון 'פקודה בלתי חוקית בעליל' למשל).

פעם קראתי על חוזר בשאלה, שיצא מהעולם החרדי בו כללי הצניעות ואופן ההתנהגות כלפי נשים ברוח, מוגדר ולא ניתן לערער. כאשר הוא עבר לחיות בעולם החילוני,

לוח מודעות

נח אבה!

לעליזה ואיתי זיכאלי
בהולדת הנכד,
בן לרם וסיגל, אח לרוני
שפע ברכות לכל בני המשפחה

איך שגלגל מסתובב לו

לפני שבועיים, חזינו בהתקנתו של גלגל חדש בנחל מול המוזאון, במקום גלגל העץ שלא עמד בפרץ בחורף האחרון. על התכנון והביצוע אמונים מורן קבאסה, רן סולומון וגדעון אמיה. מימון המיזם – תרבות הזרע. תודה לכולכם!

צילומים: אנה אבריאלי ויניב סלע

טיפת מיתולוגיה / אהוד דור

האומפאלוס – טבור העולם

ביום בהיר אחד חשקה נפשו של זאוס, מלך האלים, לגלות היכן הוא טבור של העולם. הוא לא נזקק להישגים האחרונים של נאס"א, אלא בחר בדרך שונה ומדויקת להפליא. הוא ציווה על שני נשרים שימריאו זה לקראת זה משני קצוות העולם, ובמקום שהם נפגשו הוא קבע שזה מרכז העולם. זה היה בדלפי.

בטבורו של מקדש אפולו, בקודש הקודשים, ניצב **האומפאלוס** של דלפי המציין את מרכז העולם. על אבן האומפאלוס עצמה, שחור קדוח לאורכה, קלועה רשת החרוטה באבן (ראו תמונה). ליד האבן ישבה **הפטיה**, הכוהנת שהשמיעה את דברי האלים, שעלו אליה מתוך הקדח שבאבן וכך ניבאה את העתיד לבוא.

האומפאלוס (טבור ביוונית עתיקה) של דלפי, זוהה על פי האגדה כאותה אבן **שריאה** עטפה בחיתולי בד ונתנה ל**קרונים** בעלה, שיבלע אותה במקום את **זאוס** בנה, שזה עתה נולד. כך ניצל זאוס מאביו שליט הטיטאנים, שנהג לבלוע את ילדיו כדי למנוע מהם להדיחו.

אבני **אומפאלוס** המציינות את טבור העולם, ניתן למצוא במספר מקומות בעולם. בירושלים, על פי המסורת היהודית, האומפאלוס הוא הסלע המכונה **אבן השתיה**, עליה ניצב ארון הברית שהיה בקודש הקודשים של בית המקדש. היום אבן השתיה נמצאת ב**כיפת-הסלע**. במרחק מה משם, ב**בכנסיית-הקבר**, קיימת אבן אומפאלוס נוספת, שהיא טבור העולם על-פי ההשקפה הנוצרית. שבת שלום (עם נשר בשמיים)

■ אהוד דור

אומפאלוס, מוזיאון דלפי, התקופה ההלניסטית

אימהות ועקריות

שתי הפרשות שלפנינו, מעלות את הנשים על נס. שתי אימהות – שרה ורבקה. נכון, שרה רק נתנה את שמה לפרשה ומתה בפתיחתה, אך רוחה שורה על חלקה הארי.

שרה נפטרה זמן קצר לאחר עקדת יצחק. מותה הוא כתב אישום כנגד אברהם, שלא שיתף אותה בפרשה אומללה זו: "אלוהים והשטויות שלו חשובים מהמשפחה?" זו עקת שרה והולכת אל מותה, כאשר היא קורעת את יצחק מאברהם ומאמצת אותו אליה בחוזקה.

שרה, העקרה, אכולת הקנאה בהגר שפחתה. אחרי בלותה הייתה לה עדנה והיא זכתה בבן. המקרא לא רומז על רגשותיה ורגישויותיה של שרה בקשר ליצחק, אך ברור שיצחק נתן לה טעם לשארית חייה, וגם שילם את המחיר על כך. בן יחיד, שנקשר לאימו בעבותות של קנאות ויראה, של אישה דעתנית ושתלטנית.

אחרי עקדתו, ניתק יצחק את קשריו עם אביו אברהם, ולא נפגש איתו יותר. עם מותו של אברהם, התפייס יצחק עם אביו ואחיו:

"וְאֵלֶּהָ, יְמֵי שְׁנֵי-חַיֵּי אַבְרָהָם--אֲשֶׁר-חָי: מֵאֵת שְׁנֵה וְשִׁבְעִים שָׁנָה, וְחָמֵשׁ שָׁנִים. וַיָּגֹעַ וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה, זָקֵן וְשָׁבֵעַ; וַיֹּאסֶף, אֶל-עַמְּיוּ. וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמָעֵאל, בְּנָיו, אֶל-מְעָרַת, הַמְּכַפְלָה... (בראשית כ"ה, ז'-ט')

ואברהם – שרה עצמה עין והוא פקח שתיים:

"וַיֹּסֵף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה, וַשְׁמָה קַטּוּרָה. וַתֵּלֶד לוֹ, אֶת-זַמְרוֹ וְאֶת-יָקוֹב, וְאֶת-מֶדְיָן--וְאֶת-יִשְׁבָּק, וְאֶת-שׁוֹחַ. (בראשית כ"ה, א'-ב')

כששרה נפטרה, בגיל 127, אברהם היה בן 137. הוא רק השתחרר מעול אשת נעוריו, מצא אישה צעירה (ויש אומרים שקטורה היא למעשה הגר), והביא איתה עוד 6 ילדים. זאת ועוד, נאמר במפורש שהוא נפטר בשיבה

טובה, זקן ושבע:

שיבה טובה – נפטר כאדם בריא, מאושר וחיוני.

זקן – בעל ניסיון חיים (**זקן** = זה קנה ניסיון).

שבע – ברווחה כלכלית, משפחתית וגופנית.

ויצחק – הוא נעטף באבל כבד על מות אימו שרה, ורק לאחר שנפגש עם רבקה והתאהב בה, מצא ניחומים:

"...וַיִּקַּח אֶת-רַבְּקָה וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיִּאָהֲבָהּ; וַיִּנָּחֵם יִצְחָק, אַחֲרֵי אִמּוֹ" (בראשית כ"ד, ס"ז)

רבקה היא אישה יוצאת דופן באישיותה ועוצמתה. בימים שהאישה הייתה קניין של אביה או של בעלה, מתגלית רבקה כחזקה ודעתנית, אך גם כאדם מכניס אורחים ומכבד זרים.

המפגש עם עבד אברהם ליד הבאר:

"וַיֵּרֶץ הָעֶבֶד, לְקִרְאָתָהּ; וַיֹּאמֶר, הֲגַמְיָאִינִי נָא מֵעַט-מֵיִם מִכַּדָּה. וַתֹּאמֶר, שְׂתֵה אֲדֹנָי; וַתְּמַהֵר, וַתִּרְדּוּ כַּדָּה עַל-יְדָה--וַתִּשְׁקֶהוּ. וַתְּכַל, לְהִשְׁקֹתוֹ; וַתֹּאמֶר, גַּם לְגַמְלִיךָ אֲשָׂאב, עַד אִם-כָּלוּ, לְשִׁתְּתִי." (בראשית כ"ד, י"ז-י"ט)

ומעמדה בבית אביה:

"וַיֹּאמְרוּ, נִקְרָא לְנַעֲרָה, וְנִשְׁאַלְהָ, אֶת-פִּיהָ. וַיִּקְרָאוּ לְרַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ, הֲתִלְכִי עִם-הָאִישׁ הַזֶּה; וַתֹּאמֶר, אֵלֶּהָ. וַיִּשְׁלְחוּ אֶת-רַבְּקָה אֶחָתָם, וְאֶת-מַנְקַתָּהּ, וְאֶת-עֶבֶד אַבְרָהָם, וְאֶת-אֲנָשָׁיו." (בראשית כ"ד, נ"ז-נ"ט)

מדהים, רבקה נערה צעירה, עדיין תלויה במינקת (כנראה כבר לא בדדיה), אך בוגרת דיה בכדי שיתחשבו בדעתה. בוגרת דיה להחליט לעזוב את בית אביה וללכת עם אדם זר אל ארץ רחוקה, כדי להתחתן עם בן זוג שאינה מכירה.

יותר מזה: רבקה יודעת היטב את מקומה מול הגברים. היא מבינה שהמפגש הראשון עם יצחק – כשהוא על הקרקע והיא במרומי הגמל – לא יכול להתקבל טוב בעולם של אז. ולכן היא יורדת אליו ומצטנעת:

"...וַתִּפְּלַ, מְעַל הַגְּמָל... וַתִּקַּח הַצְּעִירָה, וַתִּתְּכָס." (בראשית כ"ד, ס"ד-ס"ה)

אכן, נערה מרשימה ובעלת כבוד ומכובדות. וכמו שרה, גם רבקה עוברת את גיהינום העקריות:

"וַיַּעֲתֵר יִצְחָק לֵה' לִנְכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הוּא; וַיַּעֲתֵר לוֹ ה', וַתֵּהָרֵר רַבְּקָה אִשְׁתּוֹ." (בראשית כ"ה, כ"א)

לא ידוע לנו כמה שנים סבלה רבקה מעקריות (כנראה

עשו מוכר את בכורתו, הנדריק טר ברוכן, 1627. יעקב יושב משמאל, מגיש לעשו נזיד עדשים ולצידו עומדת רבקה. עשו עומד מימין ומאחוריו, ברקע, יצחק.

יותר מעשור), אך העובדה ששלוש מארבע האימהות (שרה, רבקה ורחל) חוו תקופת עקרות, מעוררת בנו את התהייה: מדוע ולשם מה?

רבקה היא האישה הראשונה שמתקשרת עם אלוהים, הממלא עבורה את תפקיד הגניקולוג, האולטרה-סאונד ומגיד עתידות:

"...ותלך, לְרֵשׁ אֶת-ה'. וַיֹּאמֶר ה' לָהּ, שְׁנֵי גֵימִים כְּבִטְנָה, וְשְׁנֵי לְאִמִּים, מִמֵּעֵיךְ יִפְרְדוּ; וְלֹאִם מְלֵאִם יֵאָמֵץ, וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר." (בראשית כ"ה, כ"ב-כ"ג)

האהבה היא בת בית במשפחת יצחק ורבקה. נאמר כבר שיצחק אהב את רבקה (אהבת גבר לאישה, הראשונה בתנ"ך) וגם ההורים אוהבים מאוד את התאומים עשו ויעקב, אבל:

"וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת-עֵשָׂו, כִּי-צִיד בְּפִיו; וְרַבְּקָה, אֶהְבֶּת אֶת-יַעֲקֹב." (בראשית כ"ה, כ"ח)

הנה סדק נוסף בזוגיות שנראית מושלמת. נוסף על איזה סדק?

"וַיֵּשֶׁב יִצְחָק, בְּגֵרָר. וַיִּשְׁאַלּוּ אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם, לְאִשְׁתּוֹ. וַיֹּאמֶר, אֲחֹתִי הוּא: כִּי יָרָא, לֵאמֹר אִשְׁתִּי, פֶּן-יִהְרַגְנִי אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם עַל-רַבְּקָה, כִּי-טוֹבַת מְרָאָה הוּא." (בראשית כ"ו, ו'-ז')

יצחק, כמו אבא אברהם, מקריב את כבודה של אשתו כדי לא להרגיז (אולי...), את השליט המארח אותו

אחרי הכל שיר

רגע אחד / נתן זך (1930-2020)

רגע אחד שקט בבקשה. אָנָּא. אָנִי
רוצה לומר דבר מה. הוא הָלֵךְ
ועבר על פני. יכלתי לגעת בשולי
אדרכתו. לא נגעתי. מי יכול היה
לדעת מה שלא ידעתי.

החול דבק בבגדיו. בְּזָקְנוֹ
הסתבכו זרדים. פְּנִיָּא לָן
לילה קדם בתבן. מי יכול היה
לדעת שבעוד לילה יהיה
ריק כמו צפור, קשה כמו אבן.

לא יכלתי לדעת. אינני מאשים
אותו. לפעמים אני מרגיש אותו קם
בשנתו, סְהַרְרִי כְּמוֹ יָם, חולף לידי, אומר
לי בני.

בני. לא ידעתי שאָתָּה, בְּמִדָּה כְּזֹאת, אָתִי.

לעת בצורת. מה רבקה חושבת על זה? כנראה כמו מה שחשבה שרה בזמנו. המקרא ה'גברי' לא טורח להתעניין בזוטות שכאלה, אך יש לי הרגשה שאירועים אלה לא היטיבו עם הזוגיות של האבות והאימהות שלנו... ורבקה, האוהבת את יעקב, דואגת להרחיק אותו מבנות המקום.

עשו לוקח שתי נשים מבנות חת, והחותנת ממש לא מתחברת למשולש הזה:

"וַיְהִי עֵשָׂו, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת-יְהוּדִית, בַּת-בְּאֵרִי הַחִתִּי--וְאֶת-בְּשֶׁמֶת, בַּת-אֵילָן הַחִתִּי. וַתְּהִי־לָהּ מִרְתּוֹ, רֹחַל, לְיִצְחָק, וְלִרְבֵּקָה." (בראשית כ"ו, ל"ד-ל"ה)

ולאחר שסייעה ליעקב, שקנה את הבכורה מעשו, לזכות בעורמה בברכת יצחק (והברכה לבן הבכור היא רחבה יותר בכל מובן שהוא), מסקנתה אחת: כפי שיצחק השתדך למשפחה מחרון, כך יהיה עם יעקב, בנה המועדף:

"וַתֹּאמֶר רַבְּקָה, אֵל-יִצְחָק, קַצְתִּי בְּחַיִּי, מִפְּנֵי בָנוֹת חַת; אִם-לִקַּח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבָּנוֹת-חַת כְּאֵלֶּה, מִבָּנוֹת הָאָרֶץ--לְמָה לִּי, חַיִּים. וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל-יַעֲקֹב, וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ; וַיִּצְוֶהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ, לֹא-תִקַּח אִשָּׁה מִבָּנוֹת כְּנָעַן. קוּם לֶךְ פְּדִנְהָ אָרֶם, בֵּיתָה כְּתוּאֵל אָבִי אִמָּה; וְקַח-לָהּ מִשָּׁם אִשָּׁה, מִבָּנוֹת לְבָן אָחִי אִמָּה." (בראשית כ"ז, מ"ו – כ"ח, ב')

וכך שתי גיבורות השבועיים, הרבה בזכות אהבתן הקנאית, זכו לכך שבניהן האהובים זכו בתורם להמשיך את שושלת האבות: יצחק – בן שרה, ויעקב – בן רבקה.

■ שבת שלום!

“אהבה שכולה רוחניות, נפשיות צרופה, אהבה שאינה תלויה בבשר. אין לה שום קשר עם הנאות החושים. אין בה עליות ומורדות מפני שהיא אינה משועבדת לזמן. הנעורים, הזקנה, היופי, הכיעור, אין להם שום השפעה עליה. אין בה חשבון, שום הבטחות או התחייבויות, שום חובות ושום זכויות, שום שיקולי תועלת. והעיקר – אין בה שום הדדיות, כי מי שבא בברית נשמות כזאת כאילו חזר אל עצמו, אבל אל העצמיות המלאה שלו, העצמיות השלמה, הכפולה, הכוללת בתוכה בעת ובעונה אחת את היותו אני וזולת.”

– מתוך 'התגבבות יחידים',
מאת יהושע קנז (1937-2020)

10 שאלות ותשובות עם נעה אלבוחר

גיל: 38. **מצב משפחתי:** נשואה מזה 10 שנים לדני. אימא של אריאל (9.5), אילון (8), איילת (6) ואביגיל (4). ויש גם את הכלבה פיקה (11). **מקצוע:** בוגרת תואר ראשון בהנדסה ביוכימית ותואר שני בהנדסה כימית בטכניון. עם סיום הלימודים הגעתי, בזכות היכרות מהטכניון עם שרה מוריס, לעבוד ב'פלסטופיל', בתור מהנדסת במחלקת הנדסה ובהמשך במחלקת פיתוח. לאחר כ-6 שנים בפ"פ, עברתי לעבוד בקיבוץ מגידו, בחברת יעוץ ופיתוח בתחום הפלסטיקה. במהלך חופשת הלידה שלי עם אביגיל, לקחתי על עצמי את עריכת 'בשער' למשך שנתיים ובהמשך, במקביל לעריכת העיתון, פתחתי עסק עצמאי של עריכת מגזין מקצועי בתחום הפלסטיק בשם 'PlasticTime', שמסלב את הניסיון שרכשתי בעריכת עיתון עם ידע מקצועי.

7 משהו שאת שואפת להגשים בעתיד?

בתחום המקצועי: הייתי שמחה לפתח יותר את העסק שלי – להגדיל את סל השירותים שאני מספקת, לתחומי תוכן נוספים: ימי עיון מקצועיים, ניזולטרים או ניהול רשתות חברתיות. כל זאת בתחום הפלסטיקה, שאותו אני מכירה היטב ושמוכרים אותי בו. **ברמה האישית:** הייתי שמחה לצאת עם כל המשפחה לטיול גדול בעולם.

8 ספרי משהו שלא יודעים עליך.

א. עד גיל מבוגר יחסית, אני והים לא כל כך הסתדרנו... פחדתי להיכנס לים וחששתי שאדרוך על דגים. נראה שמקור היחס הזה לים, נובע מהעובדה שאני צמחונית ולא רציתי לפגוע בדגים, ואולי עוד יותר מכך, משום שאני ירושלמית וכידוע, אין בירושלים ים. ב. איך הכרתי את דני? את כל שנות נעוריי בתיכון למדעים ואומנויות בירושלים, למדתי יחד עם דני, אך לא היה בינינו קשר מיוחד, מעבר לעובדה שבכיתות י"א וי"ב דני היה חבר של השותפה שלי לחדר (שנינו היינו שם במסגרת הפנימייה). כעבור כמה שנים, כשהתחלתי ללמוד בטכניון, פגשתי את דני בקמפוס ביום הראשון ללימודים ובאופן טבעי לגמרי ומייד, התחברנו. בהתחלה חלקנו בצורה לא רשמית חדר במעונות, ואחר כך עברנו לגור יחד.

9 תכונה אחת בך, שהיית שמחה להיפרד ממנה.

יש לי יותר מתכונה אחת כזו... אני נוטה לכעוס מאוד מהר. זה יוצא החוצה בעיקר בסביבת אנשים שאני חשה מספיק בטוחה איתם. אומרים שיש קשר לעובדה שאני ג'ינג'ית... כמו כן, יש לי נטייה להתמכרויות. דוגמה לכך היא צפייה בטלוויזיה. הייתי רוצה להיות יותר חזקה מול פיתויים שכאלו. [תכונה שלישית נותרה במגירת המראיין].

10 משהו שמטריד אותך ומשהו שאת אוהבת בהזרע?

מטריד: נסיעה עם רכבים בתחומי הקיבוץ והחניית רכבים בכל מקום. שבילים רבים בהם נוסעים, לא נועדו למכוניות וזו פשוט סכנה. אני חוששת שחס וחלילה, עוד תהיה תאונה עם ילד ש'התפרץ' לאחד מאותם כבישים צרים בקיבוץ.

אוהבת: אחרי שנה שעבדתי ב'פלסטופיל' וחיינו ביקנעם המושבה, אמרתי לדני שהייתי רוצה לחיות בקיבוץ. לדני לקח עוד שנה להסכים איתי. אנחנו מאוד שלמים עם החלטה זו ובין שאר הדברים הטובים, אני מאוד אוהבת את הערבות ההדדית ומלאת הערכה, שהתחזקה בתקופת הקורונה. כל בעל תפקיד עשה מעל ומעבר כדי לשפר את מצב הרוח – בחדר האוכל, בכלבו, בתרבות, בנוי, במרפאה ועוד... אני מודה על כך, שזכיתי להיות פה בכלל ובתקופה זאת בפרט.

תודה לנעה אלבוחר, על גילוי הלב והנכונות לחשוף מעט מעצמה לכולנו. להתראות בעיתון הבא עם 'גיבור' או 'גיבורה' נוספים, שמוכנים לחשוף בפנינו מעט מרחשי, הרהורי וסודות ליבם. ובינתיים, תחשבו מה אתם הייתם עושים. ריאיון: דני נהב ■

1 זיכרון מעניין מהילדות?

נולדתי בירושלים, כאשר לקראת כיתה א' עברתי עם משפחתי למעלה אדומים. זיכרון יפה יש לי מהדירה שלנו בימי שישי, כאשר אני סביב גיל שבע-שמונה. הייתה לנו סוג של מסורת של ילדי המשפחה – אני ואחי התאום ואחותי שצעירה ממני בשנתיים – כל יום שישי לעשות הפתעה לאימא שלנו. כאשר אימא הייתה בעבודה היינו מנקים לבדנו את כל הבית. אני זוכרת איך כל פעם מחדש אימא הייתה 'מופתעת'. עד היום אני מצפה להפתעות כאלו מהילדים שלי, אבל נראה לי שאני עוד אמשיך לחכות...

2 מה הדבר האחרון שחיפשת ב'גוגל'?

Formnext (פורמנקסט): בימים אלו מתקיימת התערוכה הגדולה בעולם להדפסות בתלת-ממד. השנה, בשל הקורונה, התערוכה שנמשכת על פני שלושה ימים, מתקיימת לראשונה בצורה וירטואלית ברשת, כאשר בכל אחד משלושת ימי התערוכה יש עשרות הרצאות. אני שומעת את חלקן, במטרה לסקר את התערוכה במגזין הקרוב שאני מוציאה.

3 מהו התחביב הכי משמעותי שלך כיום?

א. בינג'ל: בערב, כשאין יותר כוח והילדים סוף סוף נרדמו, אני אוהבת מאוד לצפות יחד עם דני ברצף של סדרות בטלוויזיה. לא כל כך חשוב אילו סדרות, כמו שחשוב שזה סוג של הרפייה מהיום יום.

ב. בשבתות אני 'גוררת' את כולם לטיולים בטבע. חצי מהמשפחה מתמרדת לפני שיוצאים, אבל אין להם כל כך ברירה אלא לשתף פעולה – ובסוף כולם נהנים. במהלך הסגר טיילנו בשדות, אבל לרוב הטיולים במרחק של עד שעה נסיעה מהבית. בשבתות האחרונות טיילנו בבריכת המשושים ובחוף אכזיב.

4 מהו החטא הקטן שלך (ה"גילטי-פלד'ר")?

אני קצת מתביישת להודות בכך, אבל החטא הקטן שלי הוא קריאת רכילות על אנשים מפורסמים [המראיין מוסיף – 'מפורסמים']. אני קוראת עליהם באינטרנט ללא כל סלקטיביות. זה סוג של 'חטא', משום שזה בעצם רחוק מאוד מעולם התרבות שלי וממה שחשוב לי להקנות לילדיי, אבל זה חזק ממני.

5 אם היו נותנים לך שעה – היכן בעולם היית הכי רוצה להיות?

כאן התשובה מאוד ברורה: מלבורן שבאוסטרליה. יש לי אח יקר, תאום, שעבר לחיות שם עם אשתו ושלוש בנותיו, לפני 6 שנים. מאז שעבר לאוסטרליה נפגשנו רק פעמיים, כאשר הגיע לביקור בארץ. הבנים שלנו, אריאל ואילון, היו אמורים לטוס במרץ האחרון (יחד עם סבתא), אבל זה ירד מהפרק בגלל הקורונה. אני מחכה שהקורונה תעבור ושנוכל להתראות שוב.

6 מהו הפספוס שלך?

אני מצטערת שלא למדתי בצורה יותר רצינית דברים בתחום האומנות. בנעוריי בבית הספר קצת 'שיחקתי' עם זה כשלמדתי פיסול. בשנים האחרונות למדתי צורפות וקדרות [עדויות לכך בספלים שעל השולחן סביבו אנחנו יושבים. ד.נ.]. כשיהיה לי זמן, אני רוצה לחזור לעסוק בתחומים אלו כתחביבים.